Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומערירען
אונד דער פרענומעראציאָנס-טערמין בעגיננט מיט דעם טאגע דעס ערסטען בלאטטעס.
די רעדאקציאָן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
וואיצנער בולוואר נומ' 29
וואהין מאן אויך די פרענומעראציאָנס-געלדער צו זענדען בעליעבע.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דריימאל וואָכענטליך
מאָנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג.
אונד קאָסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד.— קר. ע. וו.
האלב יעהריג 5 גולד.— קר. ע. וו.
פירטעליעהר. 2 גולד.50 קר. ע. וו.
פירס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד.— קר' ע' וו'
האלביעהריג 5 גולד.50 קר' ע' וו'
פירטעליעהר 2 גולד.75 קר' ע' וו'

Nr. 73. פיערצעהנטער יאהרגאנג — פעסט, פרייטאג ו תמוז ה.תרמ"ב. — Pest, den 23. Juni 1882.

„איבערראשענדעס רעזולטאט"?

די נייעסטע דעפעשע, די וויר אין אונזערעס געסטריגען בלאטטע בראכטען, ווירד אויך פאן אללען היזיגען מארגענבלעטטערן פעראָפפענטליכט, נור איזט נאָך ניעמאנד אים שטאנדע, דאס „איבערראשענדע רעזולטאט" דער געריכטליכען אונטערזוכונג מיטצוטהיילען. די היזיגען צייטונגען שפעקולירען נור דאריבער, וואס יענע אמטליכע דעפעשע מיט דעם „איבערראשענדען רעזולטאט" מיינט, אונד וואס פיר איבערראשענדעס דא הערויסקאָממען ווירד. פיעלע מיינען, דאס עס זיך דא הערויסשטעללען ווירד, דאס גאר קיין יודע אן דעם פערשווינדען דער עסטער שאָלימאָשי שולד איזט, זאָנדערן דאסס דאס גאנצע פאָם „פיינד" אונד זיינען לייטען פעראנשטאלטעט וואורדע; דענן אויך די אונגארישע צייטונג „פעשטי הירלאָפ" פעראָפפענטליכט פאָן זיינעם בעריכט-ערשטאטטער אים ניעדיהאזא פאָלגענדע דעפעשע: „אים פאָללקאָממען פערלעסליכער קוועללע קאנן איך מעלדען, דאס די בעהאָרדען ערנסטען גרונד האבען, אנצונעהמען, דאס עסטער שאָלימאָשי ניכט פאָן דעם עסטארער שאָכטער, זאָנדערן פאָן איינעם אנדערן ערמאָרדעט וואורדע. די אונטערזוכונג ווירד נאָך דיעזער ריכטונג הין מיט גראָסטעם אייפער געפיהרט, אונד מאן ווירד באלד צו דעם געוויכטען ציעל (רעזולטאט) געלאנגען."

זאָנדערבארערווייזע וואוסטע מאן ביז געסטערן ניכט, ווער דיעניגען „פלאָסער" (לייטע, וועלכע האָלץ-פלאָסע אויף דעם טהייס פיהרען) אָדער פישער וואַרען, וועלכע ביי טיסא-דאדא די לייכע אנ'ס אופער געוואָרפען. דיעזע שטעהען אין פערדאכט, דאס זיא אייגענטליך דאס גאנצע קונסטשטיק געמאכט אָדער צו דעמזעלבען געהאָלפען האבען. דיעזע מיססען איינמאל וויססען, וואָ די עסטער שאָלימאָשי איזט, דא זיא איהרע קליידער איינער פרעמדען לייכע אנגעצאָגען. נור דיעזע קליידער מיססען צו איינעם איבערראשענדען ציעלע פיהרען.

וויא די אין דען היזיגען מארגען-בלעטטערן פעראָפפענטליכטען ניערעדיהאזער דעפעשען מעלדען, זינד די פישער, וועלכע די לייכע ביי טיסא-דאדא אים דער מהיים הערויסגעפישט, געסטערן פערהאַפטעט וואָרדען. — די קליידער דער לייכע געהאָרען גאנץ זיכער אונד געוויסס דער פערשוואונדענען עסטער שאָלימאָשי. — פאָן דיעזען פערהאַפטעטען פישערן ווירד מאן נון באלד אללעס ערפאהרען.

נון וואָללען וויר נאָך די געסטערן אבענד פאָן דען צייטונגען פעראָפפענטליכטען נאכריכטען מיטטהיילען. די אונגארישע צייטונג „האָן" מעלדעט: די איינפרענונג אין טיסא-עסלאר איזט אויסעראָרדענטליך גראָס. פרעמדע קאָננען נור מיט ערלויבניס דעם וויצעגעשפאנס נאָך עסלאר געלאנגען, אויף דען שטראססען ווערדען יודען-פיינדליכע בריעפע אויסגעשטרייט.

איינע אנדערע צייטונג פעראָפפענטליכט איינע ניערעדיהאזער דעפעשע נאָך פאָם 21-טען יוני מיט פאָלגענדער נאכריכט: די קליידער דער עסטער שאָלימאָשי זינד האָבטענס צוויא וואָכען אונטער וואססער געוועזען; דענן ווערען זיא דא לענגער געוועזען, זאָ ווערען זיא שאָן פערפיילט; מאן האט אלזאָ ערסט פאָר דריי וואָכען דיעזע קליידער מיט איינער פרעמדען לייכע אינס וואססער געוואָרפען. דער אונטערזוכונגס-ריכטער האט עס אין פאָלגע דעססען אבערמאלס פיר נאָטהווענדיג ערראכטעט, די אימגעבונג דער עסלארער סינאגאָגע זאָ וויא אויך די וואָהנונגען דער נאָך איינגעשפערטען איזראעליטען סאלאמאָן שווארץ, אדאָלף יונגפער, אברהם ברוין, סאמועל ליסטיג אונד לאזאר ווייסשטיין נאָך איינמאל זאָרגזאם צו דורכזוכען, אום צו זעהען, אָב דאָך קיינע שפור איינעס פערדאכטעס צו ענטדעקען זייא. אבער מאן פאנד דא ניכטס. עס ווערדען איבעראלל די יידישען וויא די כריסטליכען פריעדהאָפע דורכזוכט, אום זאָ זעהען, אָב ניכט אירגענד וואָ איין גראב געאָפפנעט איזט, אים וועלכעס עבען די פרעמדע לייכע הערפארגעהאָלט וואורדע. —

איבער די שטיממונג דער בעפאָלקערונג אין טיסאָ-עסלאר שרייבען די אונגארישען צייטונגען פאָלגענדעס: „אם 29-טען מאי, אלס זיך מעהרערע פרעמדע יודען אין טיסא-עסלאר פערזאממעלטען אונד דאס הויז דער מוטטער דער עסטער שאָלימאָשי אומרינגטען, האבען זעלבסט ערנסטע אונד ניכטערנע בויערן האקען אונד היגאבעלן געגען די יודען ערהאָבען, זייטדעם אבער וואר דאס פערהאלטען דעס פאָלקעס איין זעהר רוהיגעס. די עסלארער בויערן ווערדען פאָן יענען דער בענאכבארטען אָרטשאַפטען וועגען איהרער רוהע אלס פייגלינגע בעשימפפט. יענע בויערן זאגען נעמליך: „יא, ווענן דאס ביי אונס געשעהען וועהרע! וויר ווארטען נור, דאס די עסלארער מיט דעם שלאגען דער יודען אנפאנגען; דאנן וואָללען אויך וויר איהרעם בייששפיעלע פאָלגען!" — אינדעססען טראָטץ דיעזער העטצערייען בלייבט דאס פאָלק רוהיג, דא דער רעפאָרמירטע אונד זאָגאר אויך דער קאטהאָלישע גייסטליכע פאָרטוועהרענד צור בערוהיגונג דער בעפאָלקערונג פרעדיגען. אין דען בענאכבארטען אָרטשאַפטען בילי אונד בערצעל רופען די בויערן: „די יודען האבען אויך שאָן די גייסטליכען בעשטאָכען!" — ערסט אין דען לעטצטען טאגען וואורדע דאס פאָלק אייפגערעגט, אלס עס זיך הערויסשטעללטע, מאן האבע איינע פרעמדע לייכע אין די קליידער עסטער שאָלימאָשי'ס געשטעקט! דאָך היעלט עס די בעהאָרדע ניכט פיר נאָטהיג, אויסעראָרדענטליכע מאסרעגעלן צום שוטץ דער אין עסלאר וואָהנענדען 21 יידישען פאמיליען אונד צור אייפרעכטהאלטונג דער אָרדנונג צו טרעפפען, וויל מאן דער ניכטערנען בעפאָלקערונג דאס פערטרויען שענקט, דאס זיא די רוהע ניכט שטאָרען ווירד. —

דעם בלאטטע „בודא-פעשטי הירלאָפ" ווירד אים ניערעדיהאזא פאָם 21-טען יוני פאָלגענדעס געשריעבען: „אים גראָסטען טהייל דער בעפאָלקערונג דעס סאבאָלטשער קאָמיטאטס הערשט איינע זאָ האָכגראדיגע אויפרעגונג, דאסס דאס שלימםטע צו בעפירכטען שטעהט, ווענן דער ניכטערנע טהייל דער בעפאָלקערונג ניכט אללעס אויפביעטען ווירדע, אום אויף דאס געמיינע פאָלק בעשוויכטיגענד איינצווירקען. אונזער מיניסטער-פרעזידענט טיסאָ האט זיך בערייטס ביי דער ניערעדיהאזער קאָמיטאטס-בעהאָרדע וועגען דער אויפרעגונג דער דאָרטיגען בעפאָלקערונג ערקונדיגט אונד האט היעריבער אויך גענויען בעריכט ערהאלטען. פאָן דער פערשטערקונג דער מיליטער-מאכט וואר געסטערן בערייטס די רעדע, אינדעססען איזט ביז יעטצט נאָך דיעזער ריכטונג ניכטס געשעהען! אונד דאָך לעבען די דאָרטיגען יודען אין פאָרטוועהרענדער פורכט אונד אנגסט. — זאָ וואורדען אים „האָטטער" פאָן טיסא-לאָק אם 20-טען דיעזעס אונשולדיגע יידישע רייזענדע איבערפאללען אונד מיסהאנדעלט. איינער דיעזער רייזענדען, נאמענס מאריץ טייכנער, וואורדע פאָן זיינעם וואגען געשלעפפט אונד בלוטיג געשלאגען. דאס געזינדעל ליעס דען אונגליקליכען, דער בערייטס וויא טאָדט אויסזאה, אין זיינעם בלוטע ליעגען. די איבריגען רייזענדען רעטטעטען זיך דורך שנעללע פלוכט. אין ניערעדיהאזא איזט די שטיממונג דער בעפאָלקערונג איינע זאָ גערייצטע, דאס די דאָרטיגען יודען ערסט רעכט מערקען, וועלך גראָסע געפאהר אין פאָלגע דעם טיסאָ-עסלארער פאללעס אויך איהנען דראָהט! די וואָהלהאבענדען יידישען איינוואָהנער פאָן טיסאָ-עסלאר האבען אוים אנגסט איהרען וואָהנאָרט בערייטס פערלאססען. אם 20-טען אונד 21-טען יוני האבען מינדעסטענס 10 יידישע פאמיליען טיסאָ-עסלאר פערלאססען, אום אין אנדערען אָרטשאַפטען, דערען בעפאָלקערונג איינע פריעדליכערע איזט, ציפלוכט צו זוכען. אין ניערעדיהאזא וואָרען פלאקאטע אויפגעקלעבט, אין דענען דאס פאָלק צור אויסראָטטונג דער יודען אויפגעפאָדערט וואורדע. אויך אים דאדא וואורדען זעהר בעאונרוהיגענדע נאכריכטען געמעלדעט. עס וואורדע אים ניערעדיהאזא זאָגלייך איין רייטענדער באָטע דאָרטהין אבגעזענדעט. דער יעדאָך די נאכריכט בראכטע, דאס ביזהער אין דאדא וואָהל ניכטס געשעהען, אללײן די שטיממונג דער דאָרטיגען בעפאָלקערונג זייא אין דעם מאסע אויפגערעגט, דאס איין איבערפאלל דער דאָרטיגען יודען שטינדליך בעפירכטעט ווערדען מיססע! אויך די מעלדונג וואורדע פערברייטעט, דאס דער פאָבעלדען מיערהאָף דעם אבראהאם לייטנער אין בראנד געשטעקט האבע. גליקליכערווייזע בעשטעטיגט זיך אויך דיעזע מעלדונג ניכט. די אבער טראָטצדעם אין בעזוג פאָן דער אללגעמיין גערייצטען שטיממונג איזט, אין פאָלגע דעססען מאן עבען אויף אללעס געפאסט זיין מוס!

די היזיגען יודענפיינדליכען אונגארישען צייטונגען דייטען דען אויסדרוק „איבערראשענדעס רעזולטאט" עבען אים יודענפיינדליכען זינגע. זיא זאגען, עס ווירד זיך דא דאס איבערראשענדע הערויסשטעללען, דאס זעהר פיעלע יודען אן דיעזעם פערברעכען בעטהייליגט זינד. זאָ שרייבט „בודאפעשטי-הירלאפ", דאס מאן בערייטס איינען יודען אים טיסאָ-לאָק, נאמענס קראקויער, ערסט פאָרגעסטערן אלס פערדעכטיג פערהאַפטעט האט. אויך איין עסלארער יודע, דער שאָן פאָריגען פרייטאג געזאגט האבען זאָלל: „אין דריי טאגען ווירד עסטער שאָלימאָשי אויפגעפונדען זיין!" איזט פערהאַפטעט וואָרדען. אויך יענע יידישע וואהרזאגערין, נאמענס קליין, וועלכע בעקאנטליך איין העמד דער עסטער שאָלימאָשי פאָן דערען מוטטער פערלאנגטע, איזט יעטצט נייערדינגס אין פערהאַר גענאָגען וואָרדען, וויל מאן פערמוטהעט, דאס זיא דיעזעס העמד צו דעם צוועקע בריכטע, אום עס דער פרעמדען לייכע אנצוציעהען. — אים עסלאר זינד בערייטס 34 פרעמדע יודען, וועלכע אים בלאָסער נייגיערדע הינקאמען, אויסגעשאפפט וואָרדען, דארונטער אויך איין ראבבינער, נאמענס פליישמאנן!

אינדעססען וואָללען וויר דיעזען בעריכטען דער יודענפיינדליכען בלעטטער ניכטס גלויבען. וויא מאן פערזיכערט, איזט דאס פערהאלטען דעם פאָלקעס אין יענער געגענד איין מוסטערהאַפט רוהיגעס, טראָטצדעם עס פאָרטוועהרענד פאָן פעסט

טער דען געבילדעטען איזראעליטען דיעזער געגענד דיא פעסטע איבערצייגונג, דאס גאר קיין יודעדיעס פערברעכען בעגאנגען אונד דאסס דאס געריכט פאָן יודענפיינדען אירדע געפיהרט ווירד. בעזאָנדערס זינד דיא יודען דאריבער זעהר איינגעבראכט, דאס מאן צור לייבענ-בעזיכטיגונג קיינען איינציגען יודען צוגעלאססען, וועסהאלב פיעלע נאָך אימער בעהויפטען, עס ווערע פיעללייכט דאָך דיא עסטער שאָלימאָשי בייא טיסא-דאדא געפונדען וואָרדען. — דיא יודען בעריפען זיך זאָגאר אויף כריסטען, וועלכע אויסזאגטען, ראס דיא מוטטער דער עסטער אין טיסא-לאָק, אלס זיא צום ערסטענמאלע דיא לייבע ערבליקטע, זאפאָרט אויסגערופען : „עס איזט מיינע טאָכטער!" דיא יודען נעננען זאָגאר דיא פערזאָנען, אויף וועלכע דיא עסלארער איינוואָהנער איינען צוואנג אויסאיבטען, דיא לייבע יא ניכט אלס דיא דער עסטער שאָלימאָשי צו בעצייכנען."

„דער גרונד, ווארום מאן דיא עסלארער יודען צור לייכענבעזיכטיגונג ניכט צוגעלאססען, איזט פאָלגענדער : פריהער, וועהרענד דער פאָראונטערזוכונג, האבען פיעלע היעריבער בעפראגטע עסלארער יודען אויס פורכט געלייגנעט, דיא עסטער שאָלימאָשי געקאננט צו האבען; עס וואורדען דאהער נור זאָלכע פערזאָנען צור לייכענבעזיכטיגונג צוגעלאססען, וועלכע דיא עסטער שאָלימאָשי יא קאננטען."

„יעטצט קלאגען נון דיא יודען דאריבער, דאס מאן זיא געוואלטזאם פערהינדערטע, דיא לייכע צו בעזיכטיגען. — אויך דער פערטהיידיגער דער פערהאפטעטען איזראעליטען, נעמליך דער אדוואָקאט דר' הייטאנן, פראָטעסטירט דאגעגען, דאס מאן אויך איהן צור לייבענ-בעזיכטיגונג ניכט צוגעלאססען אונד ערקלערט אויך דאס גאנצע פערפאהרען דער לייכענ-בעזיכטיגונגס-קאָממיססיאָן אלס אינגעזעטצליך אונד איהרע בעשליססע אלס אונגילטיג."

זאָ ווייט דיא מעלדונג דעם בעריכט-ערשטאטטערס דעם „פעסטער ללאָיד". צום שלוססע דיעזעס בעריכטעס הייסט עס נאָך : „איבער דיא שטיממונג אונד דיא צושטענדע אין טיסא-עסלאר לאסט זיך טעלעגראפיש וועניג בעריכטען. דיא כריסטליכע בעפאָלקערונג פערהאלט זיך רוהיג. אינדעססען קלאגען דיא עסלארער יודען, דאס דיא כריסטליכען בעוואָהנער, מיט דענען זיא ביז יעטצט אין בעסטער פריינדשאפט לעבטען, זיך פאָן איהנען גענצליך צוריקציעהען אונד זיא זאָגאר מיידען. דיעזע ווערדען נעמליך פאָן איינינען יודענפיינדען צום יודענהאססע איינגעשטאבעלט."

אלס מאן איינעם מיטגליעדע דעם ניעדיעהאזער אונטערזוכונגס-געריכטעס וועגען שטיללשווייגענס דעסזעלבען פאָרווירפע מאכטע, דא זאגטע ער : „אין געריכט איזט קיינע צייטונג. דיא צייטונג קאנן וועלכען בעריכט אימער מיטטהיילען, אום דענזעלבען שאָן טאגס דאראויף אלס אונריכטיג צו בעצייכנען. איין אמטליכער בעריכט אבער מוס גאנץ קלאר, ריכטיג אונד בעשטיממט זיין, אונד מאן דארף איינען זאָלכען זאָלאנגע ניכט מיטטהיילען, זאָ לאנגע מאן עבען ניכט דיא קלארסטע קלארהייט האט. — זאָבאלד דיא אונטערזוכונגס-אקטען געשלאָססען זיין ווערדען, ווירד איין אמטליכער בעריכט פעראָפפענטליכט. ביז דאהין אבער איזט דאס שווייגען ראטהזאמער אלס דאס שפרעכען, וויל דיעזעס דעם לויפע דער אונטערזוכונג הינדערליך זיין קאָננטע."

איינע דעפעשע דעם „פעסטער ללאָיד" אוים טאָקאי לייטעט : ביים היעזיגען שטוהלריכטער ערפאהרע איך מיט בעשטיממטהייט, דאס דיא אין דאדא געפונדענע לייכע ניכט אלס דיא דער עסטער שאָלימאָשי ערקאננט ווארדע. דאס „מוטטערמאל" אן דעם ריקען, אן וועלכעם מאן אנפאנגס דיא לייכע אלס יענע דער עסטער ערקעננען וואָללטע, האט זיך אלס געוואָהנליכער „טאָדטענ-פלעק" ערוויעזען. —

דאס „פעסטער שורנאל" שרייבט : „אין דעם אומשטאנדע, דאס מאן אן דער פרעמדען לייכע דיא קליידער דער עסטער שאָלימאָשי געפונדען, איזט ליידער שפיעל-רוים גענוג צו דעם פערדאכטע געגעבען, דאס איינגענד יעמאנד אוים בעזיטצע דער קליידונג דער עסטער שאָלימאָשי וואר. פיעללייכט ווירד גערארע דיעזער אומשטאנד דאצו פיהרען קאָננען, דעניעניגען אויפצופינדען, וועלכער פאָן דער געשיכטע דער עסטער שאָלימאָשי מעהר וויים. — דיעזער יעמאנד האט דיא פרעמדע לייבע אין יענע קליידער געשטעקט, ענטוועדער אום דאס געריכט אירדע צו פיהרען אָדער דען אויסגעזעטצטען פרייז צו ערלאנגען! — אבער גערארע וועהרענד דיעזער צייט דער אונגעוויססהייט האבען דיא יודענפיינדע פרייען שפיעל-רוים, אללערהאנד שויער-נאכריכטען געגען דיא יודען צו פערברייטען."

אינדעססען, וויא אימער דיא זאבען אויך שטעהען מאָגען, מיט יא שליעסליך דאָך קלארהייט אין דיעזע אנגעלעגענהייט קאָממען. מאן קאנן זיך וואָהל נאָך אויף מאנכע פערוויקעלונגען געפאסט מאבען, אבער ענדליך ווירד אויך דיעזע געשיכטע איהר ענדע פינדען מיססען. דיא געריכטע ווערדען שפרעכען, אונד נאָך אונד נאָך ווירד זיך דיא עררעגונג דער געמיטהער לעגען :

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (ב ר א נ ד-ש ר י פ ט ע ן אונד א ו י פ ר י י צ ע נ ד ע פ ל א ק א ט ע.) ליידער פערמעהרען זיך טעגליך דיא צייכען העפטיגען יודענהאססעס אין דען פערשיעדענסטען געגענדען דעס לאנדעס. זאָ וואורדען אין טאָקאי זייטענס דעס דאָרטיגען שטוהלריכטערס, העררן פאָן הודיך, געשריבענע פלאקאטע מיט בעשלאג בעלעגט, וועלכע פערקינדעטען, דאס דער 25-טע יוני דער „טאג דעס געריכטעס" פיר דיא יודען זיין ווירד : דער 25. יוני וואר אלזאָ פיר איינען טאג דער יודענפערפאָלגונג אונד יודענאויספלינדערונג בעשטיממט. דער ערוועהנטע העדר שטוהלריכטער ליעס מעהרערע יונגע לייטע, פאָן דענען דיעזע פלאקאטע העררירען, פערהאפטען אונד ענטשפרעכענד אבשטראפען. אבער אויך אוים טירנוי ווירד געמעלדעט : אן דען מיערן אינזערער שטאדט וואורען היינטע (דען 21-טען יוני) צאהלרייכע פלאקאטע אין סלאווישער שפראכע אנגעהעפטעט, אין וועלבען דיא בעפאָלקערונג צור יודענפלינדערונג אונד יודענאויסטרייבונג פיר דען 25-טען דיעזעס איינגעפאָדערט וואורדע. דיא פלאקאטע וואורדען וואָהל פאָן דער פאָליצייא זאָגלייך ענטפערנט, אבער דיא פורכט אונטער דען יודען איזט איינע זעהר גראָסע. דער אבערגעשפאן אונד דער ווצע-געשפאן האבען אללעס געאייגנעטע איינגעלייטעט, אום דיא זייטענס דער סלאווישען בעפאָלקערונג בעאבזיכטיגטע יודענהעטצע צו פערהינדערן. נאמענטליך וואורדע אויף בעפעהל דעס מיניסטעריום דעס איננערן דיא מיליטער-מאכט אין טירנוי בעדייטענד פערמעהרט. — נאָך ערנסטער געשטאלטען זיך דיא דינגע אין גינז (איזענבורגער קאָמיטאט). איינע דעפוטאציאָן דער דאָרטיגען יודישען געמיינדע איזט אם 21-טען דיעזעס היער איינגעטראָפפען, אום ביים מיניסטער דעס איננערן אום שוטץ פיר דיא יודען פאָן גינז אונד דער אומגעגענד צו ביטטען, דא דיא בעפאָלקערונג דורך רעדען אונד פלאקאטע פאָרטוועהרענד געגען דיא יודען איינגעשטאבעלט ווירד. אויך אין דיעזען פלאקאטען ווירד דער 25-טע יוני אלס דער טאג דער יודענאויספלינדערונג בעצייכנעט. דיא בעהאָרדען לאססען וואָהל דיא פלאקאטע אימער בעזייטיגען, אללײן דעם נאבטס ווערדען וויעדער נייע פלאקאטע איינגעקלעבט, דיא נאָך העפטיגער געגען דיא יודען הייצען. דיא ערוועהנטע דעפוטאציאָן וויללאויך דען דעפוטירטען דעס גינזער וואהלבעצירקעס ערזובען, אללע אָרטשאפטען זיינעס וואהלבעצירקעס צו בערייזען, אום דיא בעפאָלקערונג פאָן דעם אויך איהר זעלבסט געפעהרליכען יודענהאססע אבצוברינגען. — אבער ניכט בלאס אין דען פערשיעדענען געגענדען אין דער פראָווינץ, זאָנדערן אויך היער אין דער הויפטשטאדט טרעטען דיא געפעהרליכען בעשטרעבונגען דער אנטי-סעמיטען אימער מעהר אן דען טאג. געסטערן נאבמיטטאג וואורדען צאהלרייכע הויז-טהאָרע דער איננערן שטאדט מיט אויפרייצענדען פלאקאטען אונד בילדערן בעקלעבט, וועלכע נאטירליך דורך דיא פאָליצייא זאָגלייך העראבגעריססען וואורדען. מאן האט אויך דען פערברייטער דיעזער העטצ-שריפטען אונד העטצ-בילדער ענטדעקט : עס איזט דיעזעס נעמליך איין ערזט קירצליך אוים דער פראָווינץ נאַך דער הויפטשטאדט געקאָממענער אנטי-סעמיטישער אגיטאטאָר, ...

טער דיעזער העטצ-שריפטען אונד העטצ-בילדער ערוויעזען. דערזעלבע בעפינדעט זיך גגנמעהר אינטער שלאָס אונד ריעגעל. — אים אלל דעם געהט לייבער ניר צו דייטליך הערפאָר, דאס דיא יודענפיינדע אן אללען ענדען דעס לאנדעס מיט איינאנדער אין ענגסטער פערבינדונג שטעהען.

* (ד ע ר „ש ג ע ו ן" ד ו ר ך ד י א ט י ס א-ע ס ל א ר ע ר ג ע ש י כ ט ע.) אין פאָרלעטצטער נוממער האבען וויר בערייטס מיטגעטהיילט, דאס איין הויפטשטעדטישער אדוואָקאט, דער אללע נאבריכטען איבער דיעזען פאלל מיט גראָסער אויפמערקזאמקייט געלעזען, דעם וואהנזינגע פערפאללען איזט. דאס נעסטריגע „פעסטער שורנאל" ענטהאלט היעריבער פאָלגענדע איינצעלהייטען : דער אינגליקליכע הייסט דר' דיאָניס פאָגאני. דורך דאס לעזען דער פערשיעדענען צייטונגס-נאבריכטען איבער דען טיסא-עסלארער פאלל וואורדע זיין גייסט אימער מעהר אויפגערעגט. ענדליך זעטצטע ער זיך עס אין דען קאָפף, דאס ער דאצו בערופען זייא, דיא אונשולדיג פערהאפטעטען יודען אוים איהרעם קערקער צו בעפרייען. ער ריכטעטע אין פאָלגע דעססען אן דען פרעזידענטען דעס ניעדיעהאזער געריכטסהאָפעס, העררן קאָרנים, איין שרייבען, — אין וועלכעם ער זעהר ערזובטע, דאס מאן איהן (פאָגאני) צום פערטהיידיגער דער אונשולדיג אנגעקלאגטען ערנעננען מאָגע. דיעזעס שרייבען בליעב אונבעאנטוואָרטעט. היעדורך נאָך מעהר אויפגערעגט, ריכטעטע דר' פאָגאני אן דען געריכטסהאָפס-פרעזידענטען איין צווייטעס שרייבען פאָלל דער גראָבסטען בעליידיגונגען. אין דיעזעם שרייבען פיהרטע דר' פאָגאני אויך איינע בעליידיגענדע בעמערקונג דעם מיניסטער-פרעזידענטען טיסא אָן, דיא דערזעלבע איבער דיא פערזאָן דעס געריכטסהאָפס-פרעזידענטען געמאכט האבען זאָלל. דער בעליידיגטע פרעזידענט, העדר קאָרנים, קאם נון דירעקט נאָך פעסט, אום פאָן דר' פאָגאני, דען ער בלאָס דעם נאמען נאָך אלס געוויעזענען רייבסטאגס-דעפוטירטען קאננטע, גענוגטהואונג צו פאָדערן. העדר קאָרנים וואָללטע נעמליך העררן דר' פאָגאני גאנץ איינפאך „צום דועלל" הערויספאָדערן. דאָך אוים דעם דועללע קאָננטע ניכטס ווערדען, דא העדר קאָרנים ביא זיינעם איינטרעפפען אין דער הויפטשטאדט אלסבאלד ערפוהר, דאס זיין געגנער בערייטס „אלס וואהנזינניגער" אים ראָבוס-שפיטאלע זיך בעפינדעט. — דאס אונגארישע בלאטט „פיגגעטלענשעג" טהיילט וויעדער פאָלגענדעס מיט : „העדר קאָרנים ערהיעלט אוים פעסט פאָלגענדעס טעלעגראמם : איך ענטהעבע זיא איהרעם אמטעס אלס געריכטסהאָפס-פרעזידענט אונד ערנענגע אן איהרער שטעללע דען הויפטשטעדטישען אדוואָקאטען דר' פאָגאני, דער דיא פערהאנדלונג אין דער טיסא-עסלארער אנגעלעגענהייט לייטען ווירד. קאָלאָמאן טיסא." העדר קאָרנים, דער דיעזע דעפעשע מיט דער אונטערשריפט דעס מיניסטער-פרעזידענטען לאז, געריעטה נאטירליך אין אייסערארדענטליבע בעשטירצונג. ער רייזטע אונפערציגליך נאָך דער הויפטשטאדט, אום מיט טיסא זעלבסט איבער דען גרונד זיינער ענטהעבונג פאָם אמטע צו שפרעכען. (שלום פאָלגט.)

נייעסטעס.

יעטצט אום האלב 3 אוהר ערהאלטען וויר אוים ניעדיעהאזא פאָלגענדע אמטליכע דעפעשע : דיא אונטערזוכונג געגען דיאענינגען, וועלבע איינער פרעמדען לייבע עסטער שאָלימאָשיס קליידער אנגעצאָגען, ווירד אייפריג אונד שטרענגע (ענערגיש) געפיהרט — אונד מאן ווירד באלד אויף עטוואס איבערראשענדעס (צו איינעם איבערראשענדען רעזולטאט) קאָממען. עס ווערדען יעטצט נייע פערהאפטונגען פאָרגענאָממען. פיעללייכט ווירד שאָן מאָרגען דיא וואהרהייט צום פאָרשיין קאָממען. דיא קליידער פיהרען עבען אויף דיא שפור.

לאָטטא-ציעהונג פאָם 21. יוני 1882.
ב ר י נ ן 39 29 61 12 5

פעראנטוואָרטליבער רעדאקטער : מאיר בר"י רייז.

Eigenthümer und verantwortlicher Redacteur: M. REIS.
Budapest, 1882. — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard.